11.1. BESWAARSKRIF VAN GK POTCHEFSTROOM-DIE BULT TEEN BESLUITE VAN SINODE 2015 OOR “SPESIALE” SINODES

1. Oriëntering

1.1 *Die tersaaklike besluite aangehaal*

Hiermee word beswaar aangeteken teen besluite van Sinode 2015 waarvolgens die Sinode ‘n “Spesiale” Sinode daarstel. Die tersaaklike besluite is soos volg genotuleer:

RAPPORT DEPUTATE EENHEID IN VERSKEIDENHEID (NOTULE 21.1)

“6.3.3 Aanbevelings

6.3.3.1 Dat Spesiale Sinodes gehou word volgens besluit van ‘n Algemene Sinode wanneer wesentlike sake met ‘n ernstige verdelingspotensiaal nie met eenstemmigheid deur die Algemene Sinodes afgehandel/opgelos kon word nie om dan deur voortgaande studie en oorweging, die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los.

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.2 Streeksinodes wys afgevaardigdes vir hierdie moontlike Sinodes voor elke Algemene Sinode aan, naamlik vier predikante en vier ouderlinge sowel as die nodige sekundi.

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge).

6.3.3.3 ‘n Spesiale Sinode konstitueer die eerste keer onder leiding van die Voorsitter en Skriba van die vorige Algemene Sinode waarna die vergadering ‘n eie Moderamen aanwys vir hantering van verwysde sake vanaf die Algemene Sinode.

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.4 Spesiale Sinodes vergader so dikwels en so lank as wat dit nodig is vir die afhandeling van hulle opdrag en gee op ‘n gepaste manier aan lidmate, gemeentes en kerke waarmee ons ekumeniese eenheid of bande het, geleentheid om voorleggings te maak mbt sake ter tafel.

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge).

6.3.3.5 Spesiale Sinodes handel verwysde sake af sodra daar eenstemmigheid oor ‘n saak/sake bereik is en stel die kerke daarvan in kennis.

Besluit: Goedgekeur.

6.3.3.6 Die Spesiale Sinodes wys Deputate aan, om waar kerke wat besonderlik deur die besluite van die Spesiale Sinodes geraak word, indien so versoek, die besluite te gaan toelig.

Besluit: Goedgekeur.”

“6.4 Dat die aanbeveling oor die verskeidenheid binne die kerke en die rol wat dit kan speel tot opbou van die eenheid en die uitleef van ons missionale roeping verwys word na die Deputate Omkeerstrategie (Kerkgroeibediening).

Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge).”

“7.3 *Aanbeveling*

7.3.1 Dat indien die aanbevelings in 4 tot 6 goedgekeur word, die verwysde Beswaarskrifte volgens dié tersaaklike besluite hanteer word.

Besluit: Goedgekeur.

7.3.2 Dat die Sinode met goedkeuring van 7.3.1 oordeel of die sake wesentlik of nie-wesentlik is.

Besluit: Dat verwysde Beswaarskrifte wesentlik is.

7.3.2.1 Indien die sake wesentlik is, moet die Sinode oordeel (kyk 6.3.3 van hierdie Rapport):

of die sake ernstige verdelingspotensiaal het,

Besluit: Dat die saak ernstige verdelingspotensiaal het.

of Algemene Sinodes in die verlede eenstemmigheid oor die sake kon bereik,
Besluit: Dat die Beswaarskrifte bevestig dat die Algemene Sinode nie in die verlede eenstemmigheid bereik het nie.
of die sake in die lig van bogenoemde na 'n Spesiale Sinode verwys word.
Besluit: Dat die sake in die lig van bogenoemde besluite (a en b) na 'n Spesiale Sinode verwys word en dat Kommissie Leerstellig die vergadering sal adviseer oor:
1. die verdere hantering van Beswaarskrifte by Sinode 2015 oor hierdie selfde saak en
2. 'n manier waarop so spoedig moontlik 'n wettige Spesiale Sinode saamgestel kan word.
Besluit: Punte 7.3.2 tot 7.3.2.2 goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge)."

BESKRYWINGSPUNT STREEKSINODE PRETORIA – SPESIALE SINODES (KOMMISSIERAPPORT EN BESLUIT) (NOTULE 11.3)

"2. Aanbeveling
2.1 Al die tersaaklike Beswaarskrifte handel oor die vrou in die besondere dienste. In die lig daarvan dat die Sinode besluit het dat die saak van die vrou in die besondere dienste 'n wesenlike saak is, word aanbeveel dat al die Beswaarskrifte na die Spesiale Sinode verwys word.
Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge).
2.2 Die volgende word aanbeveel met betrekking tot die oproep van die Spesiale Sinode:
2.2.1 Dat die onderskeie Streeksinodes die nodige afvaardiging sal doen volgens eie reëlings vir die Spesiale Sinode Julie 2015.
Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge).
2.2.2 Dat afgesien van die primus afgevaardigdes ook 8 sekundi afgevaardigdes aangewys word. (Afgevaardigdes moet bewus gemaak word van die moontlike lang tydsduur van die Spesiale Sinode).
Besluit: Goedgekeur.
2.2.3 Die Sinode versoek die Gereformeerde Kerk Potchefstroom om in samewerking met die Administratiewe Buro, as Roepende en Korresponderende Kerkraad vir die Spesiale Sinode op te tree.
Besluit: Goedgekeur (wysiging reeds aangebring – Deputate Handelinge)."

1.2 *Aangaande die besluite van Sinode 2015*

GKP Die Bult is van mening dat die besluit van Sinode 2015 nie die toets van die Kerkorde (KO) kan deurstaan nie. Sinode 2015 se besluit het meegebring dat die Gereformeerde (Skrifgefundeerde) benadering tot kerkregering in gedrang gebring is. Sinode 2015 het op 'n kollegialistiese wyse aan homself gesag toegeken waaroor 'n Sinode van die GKSA nie beskik nie. Dieselfde geld vir die "Spesiale" Sinodes wat Sinode 2015 tot stand wou bring. Die "Spesiale" Sinodes ontvang volgens die aangehaalde besluite bevoegdhede wat nie binne die raamwerk van die KO bestaanbaar is nie. *GKP Die Bult* is dus van mening dat Sinode 2015 onder meer –
(i) "Spesiale" Sinodes op 'n onregmatige wyse in die lewe wou roep; en
(ii) gesag/bevoegdhede aan sulke "Spesiale" Sinodes in stryd met die Gereformeerde kerkreg en kerkregering wou toeken.
Weens die ongeldigheid van die tersaaklike besluite kan die "Spesiale" Sinode wat vir Julie 2015 beoog is, nie tot stand kom nie.

In hierdie Beswaarskrif toon ons aan dat Sinode 2015 se besluit oor "Spesiale" Sinodes op 'n dwaling oor die Skrifopenbaring aangaande die kerk berus, naamlik die kollegialisme. Die essensie van die kollegialisme is dat daar 'n finale beslissingsgesag aan 'n liggaam ("Spesiale Sinode" genoem) toegeken word wat nie met die Skrifopenbaring aangaande die kerk en die kerkregering ooreenstem nie. In die onderstaande uiteensetting van die beswaargronde en die motivering daarvan word onder meer gewys op die kollegialistiese aard van die tersaaklike Sinodebesluit.
Verder word aangetoon dat Sinode 2015 homself buite die binding van die KO geplaas het. Die betrokke Sinodebesluite is in sommige gevalle direk in stryd met bepalings van die KO, in ander gevalle word 'n ongeoorloofde uitbreiding van die KO geïmpliseer, of die bedoeling van KO verydel.
In wese het Sinode 2015 dus vir homself gesag toegeëien waaroor 'n Sinode nie beskik nie. Daardeur het Sinode 2015 met die neem van die betrokke besluite buite die norme waarop die kerke met mekaar ooreengekom het, gehandel.

1.3 *Doel*

Die doel met hierdie Beswaarskrif is om binne die bepalings van die KO positief daartoe mee te werk dat daar orde op sake gebring word rakende die spoedige hantering, ordelike behandeling en afhandeling van die tersaaklike Beswaarskrifte.
Die doel met hierdie Beswaarskrif is juis nie om 'n struikelblok op die pad van die hantering van die Beswaarskrifte by Sinode 2015 of enige ander saak te veroorsaak nie. Inteendeel, GKP Die Bult is daarvan oortuig dat uitvoering van die besluite van Sinode 2015 waarteen hierdie Beswaarskrif gerig is, so 'n struikelblok daar sal stel. Ons noem die volgende voorbeeld: indien 'n Beswaarskrif teen die besluit van Sinode 2015 by Sinode 2018 sou slaag, kan dit meebring dat die saak na Deputate ingevolge KO, art 49 verwys word. Die Deputate sal dan volgens die gewone verloop van sake eers by Sinode 2021 oor die sodanige Beswaarskrifte kan rapporteer. Indien dit so sou verloop, sal die Beswaarskrifte wat by Sinode 2012 gedien het, eers by Sinode 2021 vir beslissing dien. Daarteenoor sou Sinode 2015 die Beswaarskrifte en die aangeleentheid in sy geheel ordelik en regmatig op verskillende wyses kon hanteer (kyk byvoorbeeld KO, artt 30, 49). Die Deputate Eenheid en Verskeidenheid het ook nie in hulle Rapport die moontlikhede verreken wat reëlmatig ingevolge die KO bestaan om die aangeleentheid te hanteer nie en die Sinode het ook nie daardie moontlikhede oorweeg nie. Meerdere vergaderings se vereenselwiging met hierdie Beswaarskrif behoort dit moontlik te maak om die bestaande moontlikhede wat die KO bied, tot die heil van die GKSA in geheel te benut.

1.4 *Kerklike weg*

Die GKP Die Bult volg met hierdie Beswaarskrif die kerklike weg ooreenkomstig KO, art 46, soos dit vir die behandeling van Beswaarskrifte deur Sinode 1994 en Sinode 2012 goedgekeur is (Acta 2012:22-24, 11.1).
KLASSIS POTCHEFSTROOM het die Beswaarskrif beoordeel en soos volg besluit (uittreksel uit die notule van die vergadering van Klassis Potchefstroom van 5 Maart 2015):
"Artikel 13 Beswaarskrif
1. Dat die Klassis die Beswaarskrif oorweeg en hom in wese hiermee vereenselwig. Dat die GKP Bult in die lig van die bespreking versoek word om van die opmerkings wat tydens die vergadering gemaak is in die Beswaarskrif te verreken. Afgevaardigdes wat wil moet skriftelike bydraes in die verband by GKP Bult voor 9 Maart indien.
Besluit: Goedgekeur.
2. Dat die Klassis die gewysigde Beswaarskrif ooreenkomstig KO, art 48 aan die onderskeie Klassisse in die kerkverband deurgee vir oorweging.
Besluit: Goedgekeur.

3. Dat die Klassis op grond van sy vereenselwiging in wese met die Beswaarskrif nie persone afvaardig na ‘n “Spesiale” Streeksinode nie.
Besluit: Die saak is reeds onder Artikel 11 van hierdie agenda behandel.
4. Dat die Klassis die Korresponderende Kerkraad van Streeksinode Noordwes versoek om so spoedig moontlik (indien moontlik teen einde Mei) ‘n Streeksinode op te roep om die Beswaarskrif te behandel.
Besluit: Goedgekeur.
5. Dat die Klassis die Streeksinode Noordwes versoek om die Beswaarskrif te beoordeel en hom in wese daarmee te vereenselwig en ooreenkomstig KO, art 48 aan die ander Streeksinodes deur te stuur vir oorweging.
Besluit: Goedgekeur.
6. Dat die Klassis Streeksinodes in die kerkverband versoek om die nodige inisiatief te neem vir die spoedige oproep van ‘n Buitengewone Algemene Sinode ooreenkomstig KO, art 50 alvorens die “Spesiale” Sinode sou plaasvind.
Besluit: Goedgekeur.
7. Dat twee agendapunte oop die Agenda van die Buitengewone Algemene Sinode geplaas word, nl:
(1) die hantering van die Beswaarskrif (KO, art 46) teen die besluit van Sinode 2015 om ‘n “Spesiale” Sinode op te roep; en
(2) die behandeling van die tersaaklike Beswaarskrifte in terme van KO, art 30, wat by Sinode 2012 en Sinode 2015 op die Agenda was maar nie behandel of afgehandel is nie.
Besluit: Goedgekeur.

Die Moderamen word versoek om uitvoering te gaan aan bogenoemde besluite.”

STREEKSINODE NOORDWES het die volgende versoek van die Gereformeerde Kerk Potchefstroom-Die Bult hanteer: **Die GKP Die Bult versoek die Streeksinode Noordwes om hierdie Beswaarskrif te beoordeel, hom daarmee te vereenselwig en origens aan die versoek van Klassis Potchefstroom te voldoen om die Beswaarskrif ooreenkomstig KO, art 48 aan die ander Streeksinodes deur te stuur vir hulle oorweging.**

Streeksinode Noordwes het soos volg besluit: (uittreksel uit die notule van die vergadering van Streeksinode Noordwes 26 Mei 2015)
Pt i. a en b: Kennis geneem.
Beswaargrond 1. Goedgekeur.
Beswaargrond 2. Goedgekeur.
Beswaargrond 3. Goedgekeur.
Beswaargrond 4. Goedgekeur.
Beswaargrond 5. Goedgekeur.
Beswaargrond 6. Goedgekeur.
Beswaargrond 7. Goegekeur.
Beswaargrond 8. Goedgekeur.

Besluit insake die versoek van GK Potchefstroom-Die Bult:
Pt b nr 5: Besluit: die vergadering besluit om homself met die Beswaarskrif te vereenselwig en deur te stuur na die ander Streeksinodes vir oorweging en na die Deputate Korrespondensie van die Algemene Sinode.
Pt b nr 6: Dat die Roepende Kerkraad van die Algemene Sinode versoek word om ‘n Buitengewone Algemene Sinode op te roep in Januarie 2016.
Pt b. nr 7. i Goedgekeur met die invoeging van die woord “hierdie” voor Beswaarskrif.
Pt b nr 7 ii. Goedgekeur.
Pt c. Versoek: Goedgekeur.

1.5 *Versoek aan Buitengewone Algemene Sinode*

Die Gereformeerde Kerk Potchefstroom-Die Bult versoek die Buitengewone Algemene Sinode om die Beswaarskrif te hanteer en indien dit slaag, die stukke insake die vrou in die besondere dienste in terme van KO, art 30, wat by Sinode 2012 en Sinode 2015 op die Agenda was maar nie behandel of afgehandel is nie, te hanteer.

2. Beswaargronde en motivering

2.1 *Beswaargrond 1*

Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 is in stryd met KO, art 29, wat die wyse bepaal waarop die kerke ooreengekom het om sake van gemeenskaplike belang af te handel.

2.1.1 Motivering

2.1.1.1 Sinode 2015 fouteer deur ‘n nuwe kerklike vergadering (‘n “Spesiale” Sinode) in die vooruitsig te stel wat buite die bepalings van die KO moet funksioneer. Die beoogde “Spesiale” Sinodes word as selfstandige vergaderings opgeroep en konstitueer selfstandig. Sinode 2015 se besluit beoog verder dat die Streeksinodes, naas die gewone afvaardiging na ‘n Algemene Sinode, ook na “Spesiale” Sinodes moet afvaardig (Notule 21.1, 6.3.3.2). Die klaarblyklike bedoeling met hierdie besluit was om ‘n nuwe soort kerklike vergadering in die lewe te roep (Notule 21.1, 6.3.3.1, 6.3.3.3). Die kerke het met mekaar ooreengekom (KO, art 29) watter kerklike vergaderings onderhou word om sake van gemeenskaplike belang af te handel. KO, art 29 maak nie voorsiening vir “Spesiale” Sinodes nie. Sinode 2015 het dus nie by die neem van hierdie besluite in ag geneem nie dat die KO as bindende norm vir die kerklike lewe dien en as sodanig onderhou moet word.

2.1.1.2 Die KO kan nie by implikasie verander, vermeerder of verminder word deur ‘n Sinodebesluit te neem wat met die KO in stryd is nie. Die bedoeling is juis dat kerklike besluite binne die raamwerk van die KO geneem word en aan die KO getoets behoort te word. Kerklike besluite behoort dus nie met die KO in stryd te wees nie. Daarom kan die tersaaklike Sinodebesluite nie beskou word as ‘n geldige verandering van KO, art 29 nie. Die proses om die beoogde “Spesiale” Sinodes in die lewe te roep sou juis andersom moes verloop. Daar sou eers in terme van die kerkreg en kerkregering aangetoon moes word waarom ‘n wysiging van KO, art 29 noodsaaklik is (KO, art 46). Verder sou so ‘n wysiging slegs geldig kon wees indien ‘n Algemene Sinode so verorden het (KO, art 86). Tot dan geld die staande bepalings van die KO (art 86). Die aangehaalde Sinodebesluite is regstreeks in stryd met KO, art 29, en is dus ultra vires (buite die bevoegdheid van die Sinode) geneem.

2.2 *Beswaargrond 2*

Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 is in stryd met KO, artt 31 en 34, wat bepaal dat kerklike vergaderings sake behandel en indien daar nie konsensus oor ‘n saak is nie by wyse van stemming afhandel, en deeglik opteken wat noodsaaklik is.

2.2.1 Motivering

2.2.1.1 Sinode 2015 fouteer deur die bevoegdheid aan “Spesiale” Sinodes toe te ken om te bly vergader om “die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los” (Notule 21.1, 6.3.3.1). Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 stel ‘n nuwe maatstaf waarvolgens die kerke besluite neem daar. “Eenstemmigheid” word naas “beslissings by wyse van stemming” die norm waarvolgens die kerke sake in ‘n “Spesiale” Sinode behandel en afhandel. Daarteenoor reël KO, art 31 slegs dat die kerke by wyse van stemming tot besluitneming kom indien daar nie konsensus oor ‘n saak is nie.

Daar is nêrens in die Sinode se beredenering na KO, art 31 verwys nie. Daar is ook geen motivering aangebied vir die uitbreiding van KO, art 31 nie (kyk ook 2.1.1.2 hierbo oor die wysiging van die KO). Sinode 2015 se besluit het die uitwerking dat KO, art 31 op 'n onordelike wyse uitgebrei word.

2.2.1.2 Sinode 2015 fouteer verder deur nie aan te toon wat die verstaansmoontlikhede van die term "eenstemmigheid" binne die konteks van die besluit is nie. Die term is vreemd aan die presbiteriale kerkregering. Terme wat in dié konteks ingevolge die kerkregering gebruik word, is "konsensus", "konformeer", en besluitneming "met meerderheid van stemme". "Eenstemmigheid" is 'n vae term wat op verskillende wyses ingeklee kan word. Eenstemmigheid sou byvoorbeeld aan die hand van die vele verstaansmoontlikhede wat 'n term soos "voldoende konsensus" bied verstaan kon word. Die Rapport is in hierdie opsig vaag en gebrekkig. Die onduidelikheid wat bestaan oor die tersaaklike terminologie van die Sinodebesluit is teen die bedoeling van KO, art 34, wat bepaal dat daar by die voorsitter 'n skriba gevoeg moet word "om noukeurig op te skrywe wat noodsaaklik opgeteken moet word." Die bedoeling van hierdie artikel is dat daar nie ná 'n vergadering onduidelikheid en vaagheid behoort te wees oor die besluite van die vergadering nie.

2.2.1.3 Sinode 2015 fouteer deur nie die Gereformeerde benadering sedert die Reformasie oor die hantering van tweespalt in die kerke te verreken nie. Sedert die Reformasie is die gebruik dat afgevaardigdes wat nie met 'n besluit saamstem nie met die geneemde besluit konformeer, al dan nie (KO, art 31). Sinode 2015 het nagelaat om op hierdie krities belangrike aspek van die Gereformeerde kerkregering in te gaan. In plaas daarvan besluit die Sinode op 'n "Spesiale" Sinode vir die funksionering waarvan die KO nie voorsiening maak nie.

2.3 *Beswaargrond 3*

Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 is in stryd met KO, art 30, wat bepaal dat meerdere vergaderings kerklike sake op 'n kerklike wyse behandel en afhandel.

2.3.1 <u>Motivering</u>

Sinode 2015 fouteer deur 'n onderskeid tussen "wesenlike" sake en "nie-wesenlike" sake op die Agenda van 'n Sinode van toepassing te maak (Notule 21.1, 6.3.3.1). In teenstelling hiermee bepaal KO, art 30 net dat kerklike sake op 'n kerklike wyse behandel word. Die KO maak dus geen onderskeid tussen wesenlike en nie-wesenlike sake nie. Kerklike sake wat op meerdere vergaderings hoort is per definisie sake wat nie by 'n mindere vergadering afgehandel kan word nie. Anders gestel: die onvermoë van 'n mindere vergadering om 'n saak af te handel word ondervang deurdat die saak by 'n meerdere vergadering hanteer word. Alle sake op die tafel van 'n Sinode is dus "wesenlik". Dit beteken egter nie noodwendig dat alle sake dieselfde "gewig" dra nie. Die aard en moeilikheidsgraad van sake kan natuurlik verskil, maar dit hef nie die verantwoordelikheid wat op 'n Sinode rus om sy Agenda af te handel op nie. Daarom hou die besluit van Sinode 2015, waarvolgens die tersaaklike Beswaarskrifte (asook die Beswaarskrifte wat nuut by Sinode 2015 ingehandig is) herhaaldelik uitgestel word in dat die reg van die beswaardes gekrenk is (kyk Notule 21.1, 7.3.2.1; Notule 11.3, 2.1). Deurdat die Beswaarskrifte wat nie hanteer is nie nou volgens die besluit van Sinode 2015 na 'n nuwe soort vergadering ('n "Spesiale" Sinode) vir hantering verwys is, het die Sinode versuim om sy kerkregtelike verantwoordelikheid na te kom om sake wat ordelik op sy agenda was, af te handel.

2.4 *Beswaargrond 4*

Sinode 2015 besluit ten gunste van die instelling van "Spesiale" Sinodes sonder dat die Sinode hom ooreenkomstig KO, art 33 van sy kerkordelike taak en funksie te kwyt.

2.4.1 Motivering

Sinode 2015 fouteer deurdat die Sinode 'n besluit neem wat nie aan die norme wat die kredensiebrief stel (KO, art 33) getoets is of daaraan voldoen nie. Die Kredensiebrief stel die normatiewe raamwerk daar waarbinne afgevaardigdes na 'n meerdere vergadering hulle taak moet uitvoer. Aan afgevaardigdes na 'n Sinode word die opdrag gegee om in alle sake volgens die Woord van God, die Formuliere van Eenheid, en die Kerkorde te help oordeel en te besluit. Hierdie opdrag moet teen die agtergrond daarvan verstaan word dat meerdere vergaderings handel oor kerkregering. Vanweë die aard van meerdere vergaderings is afgevaardigdes daartoe verbind om sake te beoordeel en om daaroor besluite te neem. Die norme (of normatiewe raamwerk) waaraan alle afgevaardigdes (en ook Deputate) gebonde is, is die Woord, die Formuliere en die Kerkorde. Die KO is een van hierdie norme waaraan meerdere vergaderings hulle besluite toets. Sinode 2015 het egter nagelaat om die KO in berekening te bring by die beoordeling van die aanbeveling rakende die instelling van "Spesiale" Sinodes. Die Sinode spreek hom nêrens daaroor uit dat daar geen beredenering in die Rapport van die Deputate Eenheid en Verskeidenheid was op grond waarvan die Sinode die betrokke besluite kon neem nie (KO, art 33). Die daarstel van "spesiale" Sinodes het by uitstek kerkregtelike implikasies. Die Deputate moes dus die tersaaklike kerkregtelike aspekte verreken het om die betrokke aanbevelings te regverdig ten einde die Sinode in staat te stel om 'n geldige besluit te neem. Weens hierdie wesenlike tekortkoming in die Rapport het Sinode 2015 hom in die beoordeling van die aanbevelings van die Deputate nie van sy kerkordelike taak en funksie gekwyt nie.

2.5 *Beswaargrond 5*

Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 is in stryd met KO, artt 31 en 46, wat die moontlikheid skep dat besluite van kerklike vergaderings hersien kan word indien bevind word dat 'n besluit verkeerdelik geneem is.

2.5.1 Motivering

2.5.1.1 Sinode 2015 fouteer deur die moontlikheid van Appèl en beswaar teen besluite van die beoogde "Spesiale" Sinodes effektief uit te sluit (KO, artt 31, 46). Die vraag is: waar kan daar teen 'n besluit van 'n "Spesiale" Sinode beswaar aangeteken word? Die beoogde "Spesiale" Sinodes hanteer volgens die aangehaalde besluite slegs verwysde sake. Dit is dus nie moontlik om by 'n "Spesiale" Sinode oor hulle besluit beswaar aan te teken nie. Daar kan ook nie by 'n "Gewone" Algemene Sinode beswaar aangeteken word nie, aangesien besluite van 'n "Spesiale" Sinode nie besluite van die Algemene Sinode is nie. Slegs die vergadering wat 'n besluit geneem het, kan die betrokke besluit verander. 'n Volgende Algemene Sinode kan dus 'n besluit van 'n vorige Algemene Sinode verander. As selfstandige konfigurasie behoort slegs 'n volgende "Spesiale" Sinode dus die besluite van 'n vorige "Spesiale" Sinode te kan verander. Die besluite van Sinode 2015 skakel egter so 'n moontlikheid uit, aangesien 'n "Spesiale" Sinode daarvolgens ad hoc deur 'n Algemene Sinode geskep word "wanneer wesentlike sake met 'n ernstige verdelingspotensiaal nie met eenstemmigheid deur die Algemene Sinodes afgehandel/opgelos kon word nie om dan deur voortgaande studie en oorweging, die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los" (Notule 21.1, 6.3.3.1).

2.5.1.2 Wanneer so 'n "Spesiale" Sinode dus vergader het en sy ad hoc-opdrag van die Algemene Sinode afgehandel het, hou dit op om te bestaan. 'n Moontlike volgende "Spesiale" Sinode wat 'n Algemene Sinode tot stand mag bring, sal dan volgens die besluite 'n nuwe, onverwante opdrag moet ontvang, waarvan die hantering van besware teen 'n vorige "Spesiale" Sinode nie binne die KO deel kan wees nie, want die vorige "Spesiale" Sinode sou dit volgens opdrag van die Algemene Sinode reeds "afgehandel" of "opgelos" het.

Die aangehaalde besluite gee geen aanduiding van hoe ‘n “Spesiale” Sinode vir sy besluite, of vir die optrede van Deputate wat hy mag aanwys om sy besluite toe te lig (Notule 21.1, 6.3.3.6) verantwoordbaar gehou kan word nie.

2.6 *Beswaargrond 6*
Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 is in stryd met KO, artt 41, 47 en 50, wat inhou dat ‘n kerklike vergadering se onvermoë om ‘n saak te besleg altyd op die kerklike weg deur meer kerke behandel word.

2.6.1 Motivering

2.6.1.1 Sinode 2015 fouteer deur te besluit dat ‘n “Spesiale” Sinode sake afhandel en die kerke van die besluite wat geneem is, in kennis stel. Die besluite lui: “...om dan deur voortgaande studie en oorweging, die sake tot eenstemmigheid te bring en so af te handel of op te los”, en “Spesiale Sinodes handel verwysde sake af sodra daar eenstemmigheid oor ‘n saak/sake bereik is en stel die kerke daarvan in kennis” (Notule 21.1, 6.3.3.1; 6.3.3.5). Dit blyk hieruit dat die beoogde “Spesiale” Sinode nie as ‘n vergadering van kerke beskou kan word nie (kyk KO, artt 41, 47, 50), want in so ‘n vergadering besin en besluit die kerke nie saam nie, maar dat die “Spesiale” Sinode het die bevoegdheid om oor wesenlike sake met verdelingspotensiaal vir die kerke oplossings te vind en hulle dan daarvan in kennis te stel (Notule 21.1, 6.3.3.5). So ‘n werkswyse sal ooglopend in stryd wees met KO, art 84 en lê aan die hart van ‘n kollegialistiese wyse van kerkregering, nl. dat die “Spesiale” Sinode selfstandig (naas die kerke) funksioneer, en vir die kerke maar ook oor die kerke besluite neem.

2.6.1.2 Sinode 2015 fouteer deur die aantal persone wat na “Spesiale” Sinodes afgevaardig moet word, te beperk (Notule 11.3, 2.2.2). Die KO reël juis dat sake wat nie op mindere vergaderings afgehandel kan word nie by meerdere vergaderings dien. Meerdere vergaderings bied meer kerke, meer mense, meer gawes, dit wil sê meer insig vir die behandeling en afhandeling van ‘n saak (kyk KO, artt 30, 41, 47, 50). Meerdere vergaderings (soos ‘n Algemene Sinode) kan sake nie ordelik na ‘n vergadering met minder gawes vir afhandeling verwys nie. ‘n Synodus contracta vergader byvoorbeeld met minder afgevaardigdes, met ‘n verkleinde (saamgetrokke) Agenda (gewoonlik een saak), en oor sake wat nie omstrede is nie. Indien ‘n synodus contracta oor enige punt nie eenstemmigheid sou bereik nie, word die volle Sinode opgeroep om uitsluitsel daaroor te gee. Die beweging in die presbiteriale kerkregering om uitsluitsel te kry oor sake van gemeenskaplike belang is altyd van minder kerke, minder mense en minder gawes na ‘n groter versameling van kerke, gawes en insigte. Die besluite van Sinode 2015 druis dus in teen KO, artt 30, 41, 47, 50 in, waardeur kollegialisme ten koste van presbiteriale kerkregering bewerkstellig word.

2.6.1.3 ‘n Fundamentele tekortkoming van die aangehaalde besluite is dat Sinode 2015 skynbaar van die aanname uitgegaan het dat die KO (byvoorbeeld deur KO, artt 49 en 50) nie ‘n oplossing vir die problematiek waarmee geworstel is, bied nie, terwyl die veronderstelde tekortkominge van die KO nie uitgewys of beredeneer is nie.

2.7 *Beswaargrond 7*
Die aangehaalde besluite van Sinode 2015 verydel die doel van KO, artt 35, 37 en 45, wat in aansluiting by KO, artt 17 en 84 menslike hiërargievorming in die kerk verbied en doelbewus teëwerk.

2.7.1 Motivering

2.7.1.1 Sinode 2015 fouteer deur te besluit dat ‘n “Spesiale” Sinode onder die leiding van die voorsitter en skriba van ‘n vorige Algemene Sinode konstitueer. Daarteenoor bepaal KO, art 35 dat die voorsitter se amp ophou wanneer die vergadering verdaag. Die bedoeling van KO, art 35 is in lyn met KO, artt 17 en 84, naamlik dat daar geen hiërargievorming in die kerk van die Here mag wees nie. Die genoemde artikels werk hiërargievorming in die kerk doelbewus teë.

Daarom mag dieselfde persoon ook nie by twee geleenthede na mekaar as die voorsitter van ‘n spesifieke meerdere vergadering verkies word nie (KO, art 37).

2.7.1.2 Sinode 2015 fouteer deur nie in ag te neem nie dat ‘n Roepende Kerkraad die taak ontvang om kerke vir meerdere vergaderings op te roep. Hierdie taak behoort nie aan individue oorgelaat te word nie. Meerdere vergaderings is vergaderings van kerke en ‘n kerk het dus die verantwoordelikheid om die oproep te behartig. Plaaslike kerke is die enigste permanente kerklike “instellings”, aangesien meerdere vergaderings ontbind sodra hulle Agenda afgehandel is (KO, artt 30, 33). By vergaderings dra die onderskeie vergaderings die verantwoordelikheid aan ‘n Kerkraad op om die volgende vergadering op te roep. Daarom lewer die Roepende Kerkraad ook ‘n rapport oor die uitvoering van sy opdrag by die volgende meerdere vergadering. Die taak van die Roepende Kerkraad is “om die volgende vergadering op te roep en te ontvang” (KO, art 45). Aangesien die amp van die vorige vergadering se voorsitter en skriba verval het, kan ‘n meerdere vergadering nie wettig onder hulle leiding konstitueer nie (KO, art 35). Die verantwoordelikheid van ‘n Roepende Kerkraad om ‘n meerdere vergadering te ontvang sluit onder meer in om die oproep na die vergadering vroegtydig uit te stuur, die geloofsbriewe van die afgevaardigdes na te gaan (KO, art 33), en om die konstituering van die vergadering ordelik te laat plaasvind (KO, art 45) Die betrokke besluit van Sinode 2015 is dus in stryd met die wyse waarop kerklike vergaderings ooreenkomstig die KO konstitueer.

2.8 *Beswaargrond 8*

Sinode 2015 besluit ten gunste van beoogde “Spesiale” Sinodes sonder om daarop ag te slaan dat die aangeleentheid (“Spesiale” Sinodes) in terme van KO, artt 30, (33) en 49 by wyse van die Rapport, Deputate Eenheid in Verskeidenheid, onreëlmatig op die Agenda van Sinode 2015 gekom het.

2.8.1 Motivering

2.8.1.1 Sinode 2015 fouteer deur die agendapunt oor “Spesiale” Sinodes (Agenda 21.1, 6.3.3-6.3.3.6) te behandel, sonder om in ag te neem dat die agendapunt nie vanuit die plaaslike kerke op die Agenda van die Sinode geplaas is nie. KO, artt 30 en 33 reël die ordelike wyse waarop die Agenda van ‘n meerdere vergadering daargestel word. Plaaslike kerke is ten volle bevoeg om sake af te handel, behalwe in gevalle waar meer kerke oor spesifieke sake behoort te oordeel (KO, art 30). Sake vir die Agenda van ‘n meerdere vergadering kan dus slegs vanuit die plaaslike kerke via die ander meerdere vergaderings op die Agenda van ‘n Sinode kom. Die idee dat “Spesiale” Sinodes deur ‘n Algemene Sinode tot stand gebring kan word, het nie as ‘n agendapunt op die Agenda van Sinode 2012 gedien nie en geen opdrag is daaroor aan Deputate gegee nie.

2.8.1.2 Sinode 2015 fouteer deur ‘n punt (in ‘n Deputaterapport) te behandel sonder dat die Deputate enigsins 'n opdrag (van watter aard ookal) daaroor ontvang het (Agenda 21.1, 6.3.3-6.3.3.6). Deputate word volgens die KO benoem om “wat besluit is” volgens ‘n “welomskrewe” opdrag uit te voer (KO, art 49). Sinode 2012 se opdrag aan die Deputate Eenheid in Verskeidenheid maak nie melding daarvan dat die Deputate die moontlikheid moes ondersoek om “Spesiale” Sinodes in die lewe te roep nie, nóg ter uitvoering van die opdrag om te bepaal wat die redes vir die voortbestaan van verskille onder kerke is, nóg die opdrag om die betrokke Beswaarskrifte na te gaan, óf die opdrag om advies uit te bring oor sake rakende eenheid en verskeidenheid nie (kyk Notule 21.1, O. 1. 3.1-3.3.5; Acta 2012, 353; F3.1-3.3). Die Deputate het dus die punt oor “Spesiale” Sinodes buite om hulle welomskrewe mandaat (KO, art 49) onder bespreking gebring. Die besluit van Sinode 2015 oor “Spesiale” Sinodes behoort dus nie as ‘n “wettige” besluit in terme van KO, artt 30 en 49 gehandhaaf of uitgevoer te word nie. Sinode 2015 het in gebreke gebly om die saak reg te stel deur nie die aanbeveling dat “Spesiale” Sinodes tot stand gebring word, te behandel nie.

Daardeur maak die Sinode hom van sy ordelik bepaalde Agenda los (KO, artt 30, 33) en behandel nie slegs sake wat deur die kerke op die Agenda geplaas is nie, maar eien hom die gesag toe om te besluit watter sake op die Agenda hoort. Die Sinode funksioneer in hierdie opsig nie meer as ‘n meerdere vergadering met die mandaat om sy Agenda ordelik te behandel en af te handel nie (KO, artt 30, 31, 33). Inteendeel, die Sinode gee daardeur sy karakter as meerdere vergadering van kerke prys deur self te besluit watter sake op die Agenda hoort. In teenstelling daarmee het die Sinode besluit om sake wat ordelik op die Agenda van die Sinode gekom het (KO, art 46) nie te behandel en af te handel nie (KO, artt 30, 31, 33, 46), maar na ‘n “Spesiale” Sinode te verwys. Die implikasie van hierdie werkswyse is dat die Algemene Sinode hom tot ‘n instelling naas die kerke te verhef. Dit dui duidelik op ‘n neiging tot kollegialisme en is in stryd met die GKSA se presbiteriale benadering tot kerkregering en die gesag van die Woord. Die betrokke Sinodebesluite is ook met elke ander KO artikel in stryd, aangesien die KO nie die inenting van die kollegialisme op enige aspek van die presbiteriale kerkregering veroorloof nie.

2.8.1.3 Die parallelle hantering van die Rapport van die Deputate Eenheid en Verskeidenheid en die Beskrywingspunt van Streeksinode Pretoria oor “spesiale” Sinodes, wat op sigself ‘n buitengewone en verwarrende prosedure was, verander nie aan die feit dat die tersaaklike besluite onreëlmatig geneem is nie. Selfs al sou die besluite op grond van die Beskrywingspunt ordelik geneem gewees het, oorvleuel die besluite wat n.a.v. die Deputaterapport geneem is (Notule 21.1) en dié wat n.a.v. die Beskrywingspunt geneem is (Notule 11.3) nie volledig nie. Dit wat op grond van die Deputaterapport onordelik besluit is, word dus nie voldoende “reggestel” of ondervang deur besluite wat geldig op grond van die Beskrywingspunt geneem mag gewees het nie. Buitendien regverdig ‘n saak wat klaarblyklik ordelik op die Agenda van ‘n Sinode gekom het nie die behandeling van dieselfde saak in ‘n ander Rapport wat kennelik op ‘n onregmatige wyse op die Agenda van die Sinode gekom het nie. Die ontvanklikheid van onderskeie agendapunte word onafhanklik van mekaar beoordeel en dienooreenkomstig afgewys of behandel (kyk byvoorbeeld KO, artt 30, 46 en 49). Dit het nie gebeur nie. In die lig van die ander beswaargronde wat hierin uiteengesit word, kan geen een van die genotuleerde besluite in elk geval geregverdig word nie, aangesien die konsep van “Spesiale” Sinodes in geheel onversoenbaar is met die Kerkorde.

3. Slot

Ons versoek die Buitengewone Algemene Sinode om op grond van hierdie Beswaarskrif aan die formele versoek wat ons stel (1.5 hierbo), te voldoen.

Toeligters: Di HS Coetzee en WJ Steyn.